

ΕΝΩΣΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Web: <http://www.esiea.gr> – E-mail: info@esiea.gr

Τηλ: 210-3675400, FAX: 210 3632608-3612384

Ακαδημίας 20, 106 71 Αθήνα

Παρασκευή, 27 Σεπτεμβρίου 2019

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η ΕΣΗΕΑ, πιστή στη δέσμευσή της να αναλάβει πρωτοβουλίες για την προάσπιση των πνευματικών δικαιωμάτων των δημοσιογράφων, ως δημιουργών έργων του λόγου, συγκρότησε δέσμη θέσεων και προτάσεων, προκειμένου ο κλάδος να διεκδικήσει πρωταγωνιστικό ρόλο στην διαδικασία ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2019/790 στην εθνική νομοθεσία.

Για το σκοπό αυτό, απέστειλε χθες, το σχετικό υπόμνημα στην Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Συντακτών (ΠΟΕΣΥ) και τις Δημοσιογραφικές Ενώσεις (ΕΣΠΗΤ, ΕΣΗΕΜΘ, ΕΣΗΕΘΣΤΕ και ΕΣΗΕΠΗΝ) προκειμένου, μετά από συζήτηση, να συντονιστεί ο κλάδος και να διεκδικήσει αποτελεσματικά και αποφασιστικά δίκαιο μερίδιο από τα υπερκέρδη, που καταγράφουν οι κολοσσοί του διαδικτύου μέσα από την εκμετάλλευση ενημερωτικού περιεχομένου.

Το πλήρες κείμενο του υπομνήματος έχει ως εξής:

“Θέσεις της ΕΣΗΕΑ σχετικά με την εναρμόνιση του ελληνικού δικαίου με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/790.

1. Η Οδηγία (ΕΕ) 2019/790 (του λοιπού «η Οδηγία») περιλαμβάνει εξαιρετικά κρίσιμες διατάξεις που αφορούν το μέλλον της δημοσιογραφίας και της εκδοτικής δραστηριότητας στην ΕΕ και παγκόσμια.
2. Ταυτόχρονα δίνεται η δυνατότητα να τεθεί το ζήτημα των δικαιωμάτων των δημοσιογράφων ως δημιουργών στην Ελλάδα σε μια συγκροτημένη συνολική βάση είτε αφορά δικαιώματα τα οποία εισάγονται από την Οδηγία ή τα

γενικότερα δικαιώματα των δημοσιογράφων σε σχέση με τους εκδότες όπως αυτά προσδιορίζονται ήδη από τον ν.2121/1993 όπως ισχύει τροποποιημένος.

3. Στην κατεύθυνση αυτή επιβάλλεται η ευκαιρία της εναρμόνισης αυτής της εξαιρετικά σημαντικής Οδηγίας να αποτελέσει και ευκαιρία για επαναπροσδιορισμό των σχέσεων με τους εκδότες με τρόπο που να προάγει την ανάπτυξη των εκδοτικών προσπαθειών στην ελληνική γλώσσα ή/και με ελληνικό περιεχόμενο με τρόπο ρεαλιστικό και σταθερό. Αυτό δεν μπορεί να επιτευχθεί αν πρώτα δεν υπάρξει ένα σαφώς καθορισμένο πλαίσιο των σχέσεων των δημοσιογράφων με τους εκδότες και καθορισμό του μέτρου στο οποίο οι εκδότες συμμετέχουν στην εκμετάλλευση του περιουσιακού δικαιώματος που απορρέει από τα πνευματικά δικαιώματα των δημοσιογράφων επί των έργων τους.
4. Στην κατεύθυνση αυτή η διάταξη του άρθρου 23 παρα.1 της Οδηγίας καθιστά υποχρεωτική την εναρμόνιση με της προβλέψεις των άρθρων 19,20 και 21 της Οδηγίας, που με την σειρά τους καθορίζουν τα ισχυόντα σε συμβάσεις άδειας εκμετάλλευσης έργων με δημιουργούς ή δικαιούχους συγγενικών δικαιωμάτων. Οι διατάξεις αυτές συμπληρώνουν και προσδιορίζουν τις διατάξεις του άρθρου 18 που επιβάλλουν εύλογη και αναλογική αμοιβή για τους δημιουργούς (δημοσιογράφους, φωτογράφους, σχεδιαστές) και τους δικαιούχους συγγενικών δικαιωμάτων (πχ. σκηνοθέτες) όταν προβαίνουν σε σύμβαση μεταβίβασης των δικαιωμάτων τους ή χορηγησης άδειας εκμετάλλευσης αυτών να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή. Με τον νόμο με τον οποίο θα εναρμονισθεί το ελληνικό δίκαιο με τα ανωτέρω πρέπει να προσδιορισθεί με ακρίβεια η διαδικασία αυτή και τα στοιχεία τα οποία καθιστούν μια αμοιβή εύλογη και αναλογική ώστε με βάση τις συλλογικές συμβάσεις, στην περίπτωση μας της ΕΣΗΕΑ, να επιδιωκεται η εξασφάλιση της εύλογης αμοιβής που θα αποτελεί την ελάχιστη συμφωνημένη αμοιβή για τα πνευματικά δικαιώματα των δημοσιογράφων. Επιπλέον η ΕΣΗΕΑ θεωρεί αναγκαίο να μην υπάγονται οι δημοσιογράφοι στην διάταξη του άρθρου 8 του ν.2121/1993. Η διάταξη αυτή δίνει ένα ακατανόητο και αντίθετο με το πνεύμα της Οδηγίας προνόμιο στους εκδότες, σε περίπτωση που δεν υπάρχει συμφωνία αντίθετη, να τους μεταβιβάζονται τα δικαιώματα. Το ορθό είναι να παρέχεται περιορισμένο χρονικά αποκλειστικό δικαίωμα εκμετάλλευσης για το συγκεκριμένο περιοριστικά καθορισμένο αντικείμενο της εργασίας του εργαζόμενου. Η διάρκεια της αποκλειστικότητας δεν είναι εύλογο να υπερβαίνει την διετία και μετά από αυτή να υπάρχει, πάντα για την συγκεκριμένη χρήση, μη αποκλειστική άδεια χρήσης για όσο προστατεύεται το δικαίωμα.
5. Για την ορθή παρακολούθηση και υλοποίηση των ανωτέρω ο νόμος πρέπει να περιλαμβάνει και σαφείς διατάξεις που να προσδιορίζουν τους όρους επίτευξης επαρκούς διαφάνειας ώστε να εξασφαλίζεται και η ορθή καταβολή της εύλογης αμοιβής του άρθρου 18, όπως στο άρθρο 19 της Οδηγίας επιβάλλει. Προφανώς για την επίτευξη των ανωτέρω προτάσσουμε, όπως και η Οδηγία επιβάλλει, την εφαρμογή των αρχών και προβλέψεων της στο πλαίσιο συλλογικών διαπραγματεύσεων. Παρατηρούμε ότι η διατύπωση της συγκεκριμένης

διάταξης δίνει την δυνατότητα και στην καλύτερη περίπτωση δεν απαγορεύει, τον υποχρεωτικό χαρακτήρα των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Τούτο γίνεται ακόμα σαφέστερο από την παρα.1 του άρθρου 20 το οποίο επιβάλλει την ύπαρξη μηχανισμού που με βάση τις αρχές της διάταξης να τίθεται σε εφαρμογή, σε περίπτωση μη επίτευξης συμφωνίας, και από το άρθρο 21 το οποίο επιβάλλει την ύπαρξη μηχανισμών επίλυσης διαφορών που πρέπει να είναι αποτελεσματικοί και λειτουργικοί και να είναι δομημένοι με τρόπο που να περιορίζουν την ανώτερη διαπραγματευτική ισχύ των διανομέων ως μέσο επίλυσης των διαφορών αυτών. Για να αντιμετωπισθεί τέλος η τυχόν επιβολή όρων που δεσμεύουν υπερβολικά τον δημιουργό και επιβάλλουν αδικαιολόγητες ή αδικαιολόγητα εκτενείς αποκλειστικότητες. Ιδιαίτερη σημασία έχει η δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος ανάκλησης, σε μικρό χρονικό διάστημα από την χορήγησή του, σε περίπτωση που δεν αποδεικνύεται ουσιαστική εκμετάλλευση του από τον αποκτώντα το σχετικό δικαίωμα.

6. Είναι σκόπιμο για όλες τις διατάξεις με τις οποίες εναρμονίζεται το ελληνικό δίκαιο με τα άρθρα 18επ. της Οδηγίας να υπάρχει και ανάλογη διάταξη με το άρθρο 68 παρα.3 του ν.2121/1993. Έτσι θα καταστεί δυνατό μέσα σε ένα έτος να υπάρξουν νέες συμβάσεις που δεν θα αντίκεινται στις νέες διατάξεις.

7. Η ανάπτυξη περιεχομένου στην ελληνική γλώσσα ή/και ελληνικού ενδιαφέροντος και η εξασφάλιση της πρόσθιασης σε αυτό και της προβολής του με τον ευρύτερο δυνατό τρόπο στις σύγχρονες συνθήκες και ιδίως μέσω του διαδικτύου, είναι κεντρικής σημασίας για την ΕΣΗΕΑ. Για να επιτευχθεί αυτό είναι προφανώς σημαντικό να μπορούν οι εκδότες τύπου να έχουν το ανάλογο όφελος. Η εξασφάλιση όμως της πλουραλιστικής παρουσίας απόψεων, η ευρύτητα και η ποικιλία του περιεχομένου δεν αφορά μόνο μεγάλους εκδότες τύπου, αλλά και μικρούς, η παρουσία των οποίων και η επιβίωση των οποίων αποτελεί ανάγκη για την εξασφαλιστεί ότι δεν θα οδηγηθούμε σε φαινόμενα ολιγοπωλιακά που ευνοούν και τον έλεγχο του περιεχομένου που είναι προσβάσιμο, και περιορίζουν την διάχυση της πληροφορίας. Η νομοθετική παρέμβαση συνεπώς αφορά και αυτούς ενώ με αυτόν τον τρόπο δημιουργούνται και περισσότερες δουλειές και δίνεται η δυνατότητα στους δημοσιογράφους να εκφρασθούν και επιχειρηματικά πρωτογενώς οι ίδιοι. Αυτές οι παρατηρήσεις δεν περιορίζουν σε τίποτα την σημασία των επεγδύσεων των εκδοτών και για την δημιουργία της έκδοσης αλλά και για την προσβολή της και την συλλογή επαρκούς και κρίσιμης και έγκαιρης πληροφόρησης. Δεν μπορεί να υποτιμηθεί όμως και η σημασία των δημοσιογράφων σε όλη αυτή την διαδικασία. Οι δημοσιογράφοι εξασφαλίζουν πρωτοτυπία στις εκδόσεις συμβάλλοντας στην προστιθέμενη αξία του σχολιασμού, της επαρκούς τεκμηρίωσης και της πολυμέρειας που καθιστούν μια έκδοση ενδιαφέρουσσα. Η βασική αυτή σχέση εκδότη και δημοσιογράφου καλύπτεται από τις βασικές συμβάσεις μεταξύ τους. Αυτό που παρέχεται από το άρθρο 15 είναι ένα επιπλέον δικαίωμα που στην πραγματικότητα βασίζεται στην προβολή που παρέχει ο εκδότης και στην αναγνωσιμότητα και ακρίβεια και επάρκεια του πνευματικού έργου του δημοσιογράφου. Η επένδυση του εκδότη που συνίσταται στην δημιουργία και προβολή της έκδοσης πρωτίστως

καλύπτεται από την κυκλοφορία, πωλήσεις και συνδρομές. Το δικαίωμα που παρέχεται από το άρθρο 15 κυρίως επιτελεί σκοπό συμμετοχής στο όφελος από μια υπηρεσία προστιθέμενης αξίας που προσέφεραν μέχρι τώρα χωρίς επιβάρυνση οι πάροχοι υπηρεσιών επιγραμμικής χρήσεως των εκδόσεων. Η υπηρεσία αυτή προστιθέμενης αξίας προϋποθέτει αναγνωσιμότητα του συγκεκριμένου περιεχομένου που στην συγκεκριμένη περίπτωση δημιουργούν οι δημοσιογράφοι.

8. Η λογική του Οδηγίας επιβάλλει θεωρούμε τα 2/3 του δικαιώματος του άρθρου 15 που εισπράττεται με αυτόν τον τρόπο, να εισπράττεται από τους δημιουργούς ή εκ μέρους τους. Τονίζουμε ότι τα δικαιώματα αυτά συστηματικά στο πλαίσιο των δικαιωμάτων της πνευματικής ιδιοκτησίας συσιωδώς διαφοροποιούνται από την αμοιβή που οι δημοσιογράφοι λαμβάνουν για την εργασία τους και είναι επιπλέον και ανεξάρτητα από αυτή. Το γεγονός αυτό πρέπει να είναι σαφές στην νέα νομοθεσία. Επίσης είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διασφαλισθεί η δυνατότητα του δημιουργού να εκμεταλλεύεται το έργο του πέραν της τυχόν άδειας εκμετάλλευσης ή περιορισμένης μεταβίβασης την οποία έχει τυχόν κάνει προς τον εκδότη. Απόψη της ΕΣΗΕΑ είναι ότι η χορήγηση στον εκδότη επιπλέον δικαιωμάτων για την εκμετάλλευση του έργου του δημοσιογράφου δεν είναι εύλογη και δεν ανταποκρίνεται σε οποιαδήποτε λογική.
9. Η άδεια την οποία λαμβάνει ένας πάροχος επιγραμμικών υπηρεσιών ανταλλαγής περιεχομένου από τους εκδότες τύπου αφορά έργα από δημιουργούς και δικαιούχους συγγενών δικαιωμάτων. Η Οδηγία προβλέπει την δυνατότητα να ενεργούν ωι πάροχοι χωρίς άδεια υπό ορισμένες περιστάσεις. Αυτές οι περιστάσεις πρέπει να προσδιορισθούν νομοθετικά με τον πλέον περιοριστικό και σαφή τρόπο ώστε να αποφεύγεται η κατάχρηση τους ιδίως από τους ισχυρότερους παρόχους που έχουν εκτεταμένη διαπραγματευτική δύναμη και με τους οποίους μπορεί να θεωρηθεί ότι σε κάποιες περιπτώσεις, οι εκδότες τυπου έχουν σχέση εξαρτησης. Από την άλλη πλευρά θα είναι σκόπιμο να δοθούν σαφείς δυνατότητες σε νέους παρόχους να μπορούν να μπουν στην αγορά με βάση τις διατάξεις της Οδηγίας αλλά και διευρύνοντας αυτές όπου επιτρέπεται από την Οδηγία. Η εμφάνιση νέων και πιθανά, με εξειδικευμένο περιεχόμενο ελληνικού ενδιαφέροντος, παρόχων επιγραμμικών υπηρεσιών είναι εξαιρετικά σημαντική. Τέλος, είναι εξαιρετικά σημαντικό να προσδιορισθεί ένας αποτελεσματικός μηχανισμός με τον οποίο ο πάροχος να πρέπει να εξηγεί τους λόγους αφαίρεσης περιεχομένου και οι δημιουργοί να έχουν επαρκή πρόσβαση στο περιεχόμενο τους.
10. Θεωρούμε ότι είναι εξαιρετικά αναγκαίο ιδίως για τις διατάξεις του άρθρου 17 της Οδηγίας να υπάρξει προσπάθεια συνεννόησης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα υπόλοιπα κράτη μέλη καθώς οι μεγάλοι πάροχοι επιγραμμικών υπηρεσιών είναι εξαιρετικά ισχυροί και άρα όσο ισχυρότερους διαπραγματευτές έχουν απέναντι τους τόσο καλύτερα αποτελέσματα θα μπορούσε κανείς να περιμένει. Η ΕΣΗΕΑ στην κατεύθυνση αυτή στο εσωτερικό της Ελλάδας δεν αποκλείει συνεργασία με κανέναν. Για την σωστή λειτουργία του δικαιώματος του άρθρου 15 της Οδηγίας δεν αποκλείουμε και πιθανά να

είναι και προς όφελος όλων, η συνεργασία και με τους εκδότες. Θεωρούμε ότι με τον τρόπο αυτό μπορεί να υπάρξει αυξημένη διαπραγματευτική δύναμη που να μπορεί να αντιταχθεί σε εξαιρετικά ισχυρούς παγκόσμιους παρόχους. Όριο αλλά και προϋπόθεση βέβαια αποτελεί και η βούληση των εκδοτών τύπου να συνεργασθούν με τρόπο που να μην υποτιμά την θέση των δημοσιογράφων.

11. Για την καλύτερη δυνατή επιδίωξη των δικαιωμάτων που απορρέουν από το άρθρο 15 αρχική μας σκέψη είναι η πιθανότητα ύπαρξης ενός δικαιώματος εύλογης αμοιβής που θα προσδιορίζεται με τρόπο ανάλογο της άδειας για την ιδιωτική χρήση που προβλέπεται από τον ν.2121/1993. Αυτό εξασφαλίζει την προβλεψιμότητα από τους υπόχρεους και την **καλύτερη οργάνωση** της είσπραξης.
12. Για την καλύτερη συμμετοχή, εκπροσώπηση, έλεγχο και διανομή του οφέλους από τα πνευματικά δικαιώματα γενικότερα και ιδίως από το άρθρο 15, σκοπός της ΕΣΗΕΑ είναι να αναλάβει πρωτοβουλία για την δημιουργία Οργανισμού Συλλογικής Διαχείρισης. Το σύνολο των νέων διατάξεων της Θδηγίας που δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην συλλογική διαπραγμάτευση καθιστούν αυτό αναγκαίο. Ο ΟΣΔ θα μπορεί να εκπροσωπεί δημιουργούς, μέλη της ΕΣΗΕΑ και όλων των άλλων δημοσιογραφικών συνδικαλιστικών οργανώσεων στην Ελλάδα. Θα μπορεί όμως επιπλέον και είναι σκόπιμο, να εκπροσωπεί και άλλους δημιουργούς όπως οι φωτογράφοι ή σχεδιαστές ή δικαιούχους συγγενικών δικαιωμάτων. Η διοίκηση του ΟΣΔ θα πρέπει να καθορίζεται από εκπροσώπους των αντιστοίχων οργανώσεων που συμμετέχουν ανάλογα με τον αριθμό των δημιουργών που η κάθε μια εκπροσωπεί και ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για εργαζόμενους σε εκδόσεις τύπου ή για απασχολουμένους με σχέση έργου ή νομικά πρόσωπα που ανήκουν και ελέγχονται από δημοσιογράφους που δραστηριοποιούνται μέσω αυτών σε εκδόσεις τύπου. Έτσι θα επιτυγχάνεται διπλός έλεγχος των εκπροσωπούντων από τους εκπροσωπευόμενους. Ο νόμος χρησιμοποιώντας και τις διατάξεις της νομοθεσίας για τους ΟΣΔ θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην διαφάνεια, την χρηστή διοικηση και την σωστή κατανομή του οφέλους στους δημιουργούς. Οι ΟΣΔ δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα, δεν επιδιώκουν της εμπορική κερδοφορία αλλά μέσω της χρηστής διοικησης και της διαφάνειας, την **καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση** των δημιουργών με το λιγότερο δυνατό κέφτος. Στην κατεύθυνση αυτή επιδιώκουμε και την συνεργασία με άλλους οργανισμούς διαχείρισης ιδιαίτερα στο επίπεδο της διεκδίκησης και συλλογής των δικαιωμάτων, αλλά και όπου εκπροσωπούν συναφή δικαιώματα.”

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Με την παράκληση να αναρτηθεί, δημοσιευθεί και μεταδοθεί.